

PRESSITEADE nr 90/23

Luxembourg, 6. juuni 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-700/21 | O. G. (kolmanda riigi kodaniku suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärus)

Võimalus keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest selleks, et karistus viidaks täide elukohaliikmesriigis, peab kehtima ka kolmandate riikide kodanike suhtes

Õigusasutus peab saama hinnata, kas kolmanda riigi kodanik on vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki piisavalt lõimunud ning kas esineb õigustatud huvi, millega on põhjendatud vahistamismääruse teinud liikmesriigis mõistetud karistuse täideviimine vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil

Braşovi esimese astme kohus tegi 13. veebruaril 2012 Moldova kodaniku suhtes Euroopa vahistamismääruse vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks. Bologna apellatsioonikohus on õigusasutus, kellele esitati taotlus tagaotsitava üleandmiseks, kuna viimane elab Itaalias. Olgugi et tema kaitsja oli esitanud nõuetekohased tõendid stabiilsete perekondlike ja tööalaste sidemete kohta Itaalias, ei või taotluse saanud õigusasutus Itaalias keelduda isiku üleandmisest Rumeeniale selleks, et karistus viidaks täide Itaalias. Itaalia seaduse kohaselt, millega on üle võetud Euroopa vahistamismäärust reguleeriv raamotsus¹, on see võimalus nimelt üksnes Itaalia kodanike ja teiste liidu liikmesriikide kodanike puhul, kes tõendavad oma seotust Itaaliaga, kuid kolmanda riigi kodanike puhul ei ole seda võimalust ette nähtud.

Bologna apellatsioonikohus asus seisukohale, et selline erinev kohtlemine ei ole põhjendatud, ning pöördus Itaalia konstitutsioonikohtu poole. Viimati nimetatud kohus leidis, et enne kui kontrollida riigisiseste õigusnormide kooskõla Itaalia põhiseadusega, tuleb analüüsida, kas need õigusnormid on kooskõlas liidu õigusega. Euroopa vahistamismäärust reguleerivas raamotsuses on liikmesriikidele antud võimalus lubada kohtul keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui tagaotsitav viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, on selle kodanik või elab seal, ning kui kõnealune riik kohustub selle karistuse vastavalt riigisisesele õigusele täide viima. Kuna see säte ei piira kohaldamisala liidu kodanikega, pöördus Itaalia konstitutsioonikohus selguse saamiseks Euroopa Kohtu poole.

Tänases otsuses **vastas Euroopa Kohus (suurkoda), et liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis välistavad absoluutselt ja automaatselt Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamise iga kolmanda riigi kodaniku suhtes, kes viibib või elab selle liikmesriigi territooriumil, ilma et vahistamismäärust täitev õigusasutus saaks hinnata selle kodaniku seotust kõnealuse liikmesriigiga.** Sellised liikmesriigi õigusnormid on vastuolus **Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega**, kuna need kohtlevad erinevalt ühelt poolt taotluse saanud riigi kodanikke ja teisi liidu kodanikke ning teiselt poolt kolmandate riikide kodanikke, ilma et võetaks arvesse asjaolu, et ka kolmandate riikide kodanikud võivad olla nimetatud liikmesriigi ühiskonda sel määral lõimunud, et vahistamismääruse teinud

¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34).

liikmesriigis mõistetud karistuse kandmine taotluse saanud liikmesriigis on põhjendatud.

Kõnealuse Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamiseks peab olema täidetud kaks tingimust. Esiteks **peab tagaotsitav viibima vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, olema selle kodanik või omama seal elukohta.** Teiseks **peab see riik kohustuma vastavalt oma riigisisesele õigusele täide viima karistuse,** milleks Euroopa vahistamismäärus on tehtud. Esimese tingimuse kohta on Euroopa Kohus täpsustanud, et miski ei takista liikmesriigil seada tingimuseks, et kolmanda riigi kodanikud kuuluvad vahistamismääruse täitmata jätmise aluse kohaldamisalasse üksnes siis, kui need kodanikud on nimetatud liikmesriigis pidevalt elanud või seal viibinud teatud minimaalse ajavahemiku.

Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus on tuvastanud, et need kaks tingimust on täidetud, **peab ta veel hindama, kas esineb õigustatud huvi, millega on põhjendatud vahistamismääruse teinud liikmesriigis mõistetud karistuse täideviimine vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil.** See hindamine võimaldab võtta arvesse Euroopa vahistamismäärust reguleeriva raamotsuse eesmärgi suurendada tagaotsitava taasühiskonnastamise tõenäosust pärast seda, kui viimane on talle mõistetud karistuse ära kandnud.

Seega peab vahistamismäärust täitev õigusasutus andma **üldise hinnangu kõigile tagaotsitava olukorda iseloomustavatele konkreetsetele asjaoludele,** mis võivad näidata, kas selle isiku ja vahistamismäärust täitva liikmesriigi vahel on **selline seotus, nii et karistuse täideviimine selles liikmesriigis, kus isik elab või viibib, aitab kaasa tema taasühiskonnastamisele.** Nende asjaolude hulka kuuluvad kolmanda riigi kodaniku perekondlikud, keelelised, kultuurilised, sotsiaalsed või majanduslikud sidemed vahistamismäärust täitva liikmesriigiga ning tema selles liikmesriigis viibimise laad, kestus ja tingimused.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriikide kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

